

NON-SUBSIDIEREGLEMENT

INNOVATIEVE JOURNALISTIEKE PROJECTEN

2020

noot: Dit is geen echt subsidiereglement. Naar analogie met een 'non-paper' noemen we het een 'non-subsidiereglement'.

Lees meer toelichting bij dit non-subsidiereglement in de Appendix onderaan dit document.

[1. Waarom subsidies voor innovatieve journalistieke projecten?](#)

Een goed werkende democratie vereist dat haar burgers behoorlijk geïnformeerd zijn opdat ze een gefundeerde mening kunnen vormen. Kwalitatieve journalistiek levert informatie, fungeert als waakhond en bevraagt machtsstructuren. Hoe beter deze 'vierde macht' functioneert, hoe sterker de democratie.

Daartoe is het essentieel dat er verschillende kwaliteitsvolle journalistieke kanalen en vormen bestaan om die informatie te verstrekken. Als burgers zich niet herkennen in datgene wat als nieuws wordt gepresenteerd, en in wie aan het woord komt, groeit er een kloof tussen de gepresenteerde informatie en de te informeren burger. Daardoor nemen wantrouwen en populisme toe en slinken de kwaliteit en het democratische gehalte van het debat in de samenleving.

De digitalisering en de opkomst van tech-platformen hebben het traditionele verdienmodel van nieuwsmedia – dat bestaat uit lezers- en/of advertentie-inkomsten – echter uitgehoud. Bovendien zorgen ze ervoor dat pulpnieuws en desinformatie heel snel verspreid worden.

Tegelijk zorgen de digitalisering en de veranderingen in nieuws- en mediagebruik ook voor nieuwe kansen, en nieuwe mogelijkheden om journalistiek te maken en te verspreiden. Dat wil het Vlaams Journalistiek Fonds (VJF) stimuleren.

Met middelen van de Vlaamse Overheid organiseert het VJF daarom een subsidieregeling om kwaliteitsvolle, duurzame en toekomstgerichte ideeën te ondersteunen die de journalistiek vernieuwen en bijdragen aan de diversiteit en pluriformiteit van het nieuwsaanbod in Vlaanderen.

[2. Wie kan een subsidie aanvragen?](#)

2.1. Nieuwsmediabedrijven

De volgende nieuwsmediabedrijven komen in aanmerking:

- a) alle verenigingen met rechtspersoonlijkheid¹
- b) alle vennootschappen met rechtspersoonlijkheid² met een jaaromzet³ van minder dan 1.500.000 euro en die niet direct of indirect deel uitmaken van een groep of consortium waarvan de geconsolideerde jaaromzet³ het bedrag van 3.000.000 euro overschrijdt

indien ze aan de volgende voorwaarden voldoen:

- opgericht⁴ voor 1 januari 2020
- de maatschappelijke zetel is gevestigd in Vlaanderen of Brussel
- de oprichtingsakte is opgesteld in het Nederlands
- reeds voor 1 januari 2020 Nederlandstalige journalistieke inhoud voor een algemeen publiek hebben ontsloten (geen B2B-journalistiek)
- geen opleidingsinstelling zijn

2.2. Andere bedrijven dan nieuwsmediabedrijven

De volgende bedrijven komen in aanmerking:

- a) alle verenigingen met rechtspersoonlijkheid¹
- b) alle vennootschappen met rechtspersoonlijkheid² met een jaaromzet³ van minder dan 1.500.000 euro en die niet direct of indirect deel uitmaken van een groep of consortium waarvan de geconsolideerde jaaromzet³ het bedrag van 3.000.000 euro overschrijdt

indien ze aan de volgende voorwaarden voldoen:

- opgericht⁴ voor 1 januari 2020
- de maatschappelijke zetel is gevestigd in Vlaanderen of Brussel
- de oprichtingsakte is opgesteld in het Nederlands
- het ingediende projectvoorstel is rechtstreeks toepasbaar voor bestaande nieuwsmedia om journalistiek te (kunnen) bedrijven en/of tot bij een publiek te brengen (bv. aanlevering van datajournalistiek of andere journalistieke vormen, specifieke expertise, strategieën voor publieksbereik of inkomstenmodellen, ...)
- beschikken over een schriftelijke toezegging van minstens één bestaand nieuwsmedium dat focust op een breed Nederlandstalig publiek in Vlaanderen en Brussel om samen te werken voor het project
- geen opleidingsinstelling zijn

3. Bijkomende ontvankelijkheidsvoorwaarden

¹ VZW en IVZW (Wetboek van vennootschappen en verenigingen 23 maart 2019).

² VOF, CommV, BV, CV, NV, SE en SCE (Wetboek van vennootschappen en verenigingen 23 maart 2019).

³ Onder jaaromzet wordt verstaan: alle inkomsten exclusief btw behalve financiële opbrengsten van het laatst afgesloten boekjaar. Voor vennootschappen die met hun bedrijf starten, wordt verwacht om deze cijfers bij het begin van het boekjaar te goeder trouw te schatten.

⁴ Er is een authentieke of onderhandse akte en een inschrijving in de Kruispuntbank van Ondernemingen.

- De aanvrager en/of het betrokken nieuwsmidium produceert (ook) originele Nederlandstalige journalistieke output.
- De aanvrager en/of het betrokken nieuwsmidium focust op een breed Nederlandstalig publiek (ook) in Vlaanderen en Brussel.
- De aanvrager en/of het betrokken nieuwsmidium onderschrijft de [Code van de Raad voor de Journalistiek](#), met als vier pijlers waarheidsgetrouw berichten, onafhankelijk informeren, fair play, en respect voor het privéleven en de menselijke waardigheid.
- De aanvrager en/of het betrokken nieuwsmidium onderschrijft het [Sociaal Charter voor de Mediasector](#) en leeft waar van toepassing de engagementen die erin staan na.
- Indien een aanvrager reeds gesubsidieerd wordt via een van de beleidsdomeinen binnen de Vlaamse Overheid, dient hij voor deze subsidie duidelijk aan te tonen hoe de doelstellingen ervan zich verhouden tot de reguliere activiteiten, lopende werkingsplannen en structurele financiering om zo dubbele subsidiëring te vermijden.
- Per aanvrager is slechts één projectaanvraag mogelijk binnen deze subsidieronde.
- Ten laatste digitaal indienen op 13 januari 2020 via de website van het VJF.

De ontvankelijkheidsvoorwaarden vermeld onder 2. en 3. zijn cumulatief: subsidieaanvragen moeten aan alle voorwaarden voldoen om verder te worden beoordeeld.

[4. Welke projecten komen in aanmerking?](#)

'Journalistieke innovatie' betekent voor het VJF: veranderingen in hoe nieuws wordt verslaan, geproduceerd, gedistribueerd, ontdekt, gebruikt en/of betaald.

Het referentiekader voor die veranderingen kan Vlaams zijn, Vlaams-Nederlands, of internationaal.

Het uitgangspunt moet daarbij steeds journalistiek zijn. Dat wil zeggen: niet journalistiek gebruiken als proeftuin voor (technologische of andere) innovaties, maar omgekeerd: nieuwe technieken en methodes gebruiken om betere journalistiek te kunnen maken voor meer verschillende mensen.

Deze regeling wil daarom projecten ondersteunen die de journalistiek in Vlaanderen vernieuwen, verbeteren en veelzijdiger maken. De journalistiek moet gericht zijn op een breed, algemeen publiek en professioneel tot stand komen.

Projecttermijn

(Maximaal) 6 maanden, in de periode tussen 1 april en 9 november 2019.

Deze subsidieregeling is niet bedoeld om de reguliere werking van nieuwsmedia of organisaties te financieren, maar om afgelijnde innovatieve projecten te ondersteunen die de reguliere werking overstijgen.

De regeling is evenmin bedoeld voor de ondersteuning van:

- Afzonderlijke journalistieke verhalen. Daarvoor kunnen journalisten terecht bij het [Fonds Pascal Decroos](#).
- Opleidingsinitiatieven.⁵
- Projecten primair gericht op mediawijsheid. Hiervoor bestaat momenteel geen specifiek subsidieloket in Vlaanderen, maar organisaties kunnen wel contact opnemen met Mediawijs voor samenwerking of expertisedeling.
- Innovatieve mediaprojecten die niet primair gericht zijn op journalistiek. Die kunnen voor financiering mogelijk terecht bij VLAIO of Media Invest Vlaanderen.

[5. Aanvraagprocedure](#)

Deadline

Maandag 13 januari 2020 om 23.59 uur.

Hoe indienen?

Aanvraagdossiers kunnen enkel digitaal worden ingediend, door het aanvraagformulier en de nodige bijlagen te uploaden via de website van het VJF.

Projectvoorstellen met meerdere partners moeten worden ingediend door één hoofdaanvrager.

Samenstelling aanvraagdossier

Aanvraagformulier

Volgens model.

Intentieverklaring

Indien de aanvrager geen nieuwsmiddeum is, moet de aanvraag een intentieverklaring bevatten van een nieuwsmiddeum om samen te werken voor dit project.

Begroting

Volgens model: geplande uitgaven en inkomsten (eigen inkomsten, sponsoring, subsidies, bijdrage uit de eigen middelen) voor het project.

Het VJF kan bij de aanvrager steeds aanvullende informatie opvragen.

[6. Welke uitgaven komen in aanmerking voor subsidie?](#)

Het budgetplan bij de aanvraag moet een begroting bevatten van alle verwachte uitgaven en inkomsten voor het project.

Er is geen vast vereist aandeel aan eigen financiële inbreng naast het subsidiebedrag.

Niet alle uitgaven komen echter in aanmerking voor subsidie. Het overzicht van de uitgaven moet daarom worden opgesplitst in twee delen:

⁵ Daarvoor zouden we normaal gezien doorverwijzen naar Mediacademie/Mediarte. Maar ook die middelen zijn in de Vlaamse begroting voor 2020 geschrapt.

i. Uitgaven die in aanmerking komen voor subsidie

Personeels- en werkingskosten die voldoen aan de volgende cumulatieve voorwaarden:

- rechtstreeks toe te wijzen aan het project
- ontstaan gedurende de looptijd van het project
- noodzakelijk voor de uitvoering van het project
- effectief gemaakt door de begunstigde van de subsidie, geïdentificeerd en controleerbaar
- niet door andere overheden gesubsidieerd

ii. Uitgaven die niet in aanmerking komen voor subsidie

- personeels- en werkingskosten die niet rechtstreeks toe te wijzen zijn aan het project
- interne huuraanrekening (verhuur aan zichzelf – als eigenaar – van lokalen of andere infrastructuur);
- overheadkosten
- maaltijd- en verplaatsingskosten
- reis- en verblijfsvergoedingen
- materiële investeringen
- recupereerbare btw

btw

Indien de begunstigde van de subsidie volledig btw kan recupereren, mogen de bedragen enkel exclusief btw in de begroting worden opgenomen. Indien de begunstigde een gedeelte van de btw kan recupereren, mag enkel het niet-recupereerbare deel van de btw bij de bedragen in de begroting opgeteld worden.

Immateriële investeringen

Materiële investeringen komen niet in aanmerking voor subsidie (huur van materiaal wel). Immateriële investeringen komen enkel in aanmerking tegen afschrijvingswaarde pro rata temporis met een afschrijvingstermijn van minimaal 5 jaar, en indien ze voldoen aan de voorwaarden onder (i.). Investeringsen gedaan voorafgaand aan de projectperiode komen niet in aanmerking.

7. Beoordeling

Het VJF kijkt eerst na of de ingediende aanvraagdossiers ontvankelijk zijn, op basis van de hoger vermelde voorwaarden. Daarna bezorgt het VJF de ontvankelijke dossiers en mogelijke relevante aanvullende informatie aan een onafhankelijke jury van experts.

De jury beoordeelt de aanvragen aan de hand van onderstaande beoordelingscriteria. De best beoordeelde projecten komen in aanmerking voor subsidie.

Beoordelingscriteria

het journalistieke karakter

Wat is de journalistieke (meer)waarde van dit project? Levert het project een toegevoegde waarde aan de diversiteit en pluriformiteit van het nieuwsaanbod in Vlaanderen?

Deze subsidieregeling is primair gericht op journalistiek voor een algemeen publiek, d.w.z. op projecten die bijdragen aan kwaliteitsjournalistiek die een goed geïnformeerd maatschappelijk debat door kritische burgers mogelijk maakt.

'Kwaliteits'journalistiek slaat in se weliswaar op het journalistieke proces dat wordt gevolgd, niet op het inhoudelijke domein. Maar specifieke nichejournalistiek, zoals bijvoorbeeld culinaire, sport- of muziekjournalistiek, komt minder in aanmerking voor deze subsidieregeling, tenzij de aanvrager overtuigend kan aantonen dat het project binnen de doelstellingen van deze regeling past.

Het project moet ook bijdragen tot professionele journalistiek. Met het oog op bv. innovatie- en doelgroepenbereik-doelstellingen kunnen niet-professionele actoren bij het journalistieke proces betrokken worden, maar steeds in een professioneel begeleid kader.

het innovatieve karakter

Onder 'journalistieke innovatie' wordt verstaan: veranderingen in hoe nieuws wordt verslaan, geproduceerd, gedistribueerd, ontdekt, gebruikt en/of betaald.

Het kan dus gaan om innovatie qua technologie, journalistiek, verdienmodellen en/of doelgroepenbereik, op verschillende vlakken (vorm, inhoud, model, platform, ...).

Algemeen wil deze regeling projecten ondersteunen die de journalistiek in Vlaanderen vernieuwen, verbeteren en veelzijdiger maken, over de hele keten heen.

De projecten kunnen – bijvoorbeeld – betrekking hebben op de volgende uitdagingen of noden in het huidige (Vlaamse) journalistieke landschap:

- diversiteit aan nieuwsmedia vs. mediaconcentratie
- desinformatie en polarisering
- vertrouwen in media
- verdienmodellen
- nieuwe journalistieke werk- en verhaalvormen
- bereik van nieuwe doelgroepen
- datajournalistiek
- lokale journalistiek
- internationale journalistiek
- journalistieke samenwerking
- ...

uitvoerbaarheid

Kan het project worden uitgevoerd met de voorziene inzet van mensen, tijd, expertise en middelen?

De jury kijkt met name naar de kwaliteit en realiteitszin van de projectplanning, de teamsamenstelling en het budgetplan.

Indien de aanvrager het project met en/of voor partners uitvoert, is het ook belangrijk te verduidelijken wat de rol/bijdrage van de partners zal zijn.

duurzaamheid

Wat zijn de beoogde effecten na afloop van het project? Is er perspectief op verderzetting van het project na afloop van de subsidieperiode? Kan het project een hefboom betekenen voor verandering, bij het betrokken nieuwsmedium zelf, en/of als inspirator voor andere journalistieke actoren?

aanvullende criteria

- De mate waarin projectsubsidie van het VJF noodzakelijk is om het project te kunnen realiseren.
- De wijze waarop eventuele vorige projectsubsidies van het VJF of het Departement CJM zijn aangewend.
- Over het geheel van de subsidietoekenningen streeft de jury ook naar verscheidenheid in de aard, focus, aanpak, doelgroep, ... van de geselecteerde projecten en aanvragers.

8. Toekenning, uitbetaling en subsidievoorwaarden

De jury beslist onafhankelijk over de subsidietoekenningen, op basis van de aanvraagdossiers, het subsidiereglement en het beschikbare subsidiebudget.

Na de beslissing van de jury brengt het VJF alle aanvragers op de hoogte.

Voor elke goedgekeurde projectsubsidieaanvraag wordt een subsidiecontract opgesteld tussen Journalismfund.eu vzw en de begunstigde. Daarin worden de subsidievoorwaarden, rapporteringsafspraken en uitbetalingsmodaliteiten vastgelegd.

De toegekende subsidie wordt uitbetaald in twee schijven:

- een voorschot van 75% na de ondertekening van het subsidiecontract
- het restsaldo van 25% na de controle en goedkeuring van het inhoudelijk een financieel werkingsverslag, vergezeld van de nodige bewijsstukken, die de aanvrager indient na afsluiten van het project

De aanvrager moet de subsidie geheel of gedeeltelijk terugbetalen, en/of het saldo wordt niet uitbetaald indien:

- het project niet gerealiseerd wordt voor de vooropgestelde datum;
- het project sterk afwijkt van het oorspronkelijke plan dat is beschreven in het aanvraagdossier;

- de aanvrager in strijd handelt met het subsidiereglement op basis waarvan de subsidie is toegekend;
- uit het werkingsverslag blijkt dat de opgevoerde kosten in het begroting waarop de subsidie is gebaseerd, niet gemaakt zijn, of dat er geen afdoende bewijsstukken voor zijn;
- de voorgeschreven termijn voor het indienen van de bewijsstukken niet werd nageleefd.

Appendix

Waarom dit non-subsidiereglement?

In de Samenwerkingsovereenkomst 2018-2020 die de werking van het Vlaams Journalistiek Fonds (VJF) regelde, stond dat het VJF in 2020 een subsidieronde voor innovatieve journalistieke projecten zou organiseren, met een totaal te verdelen subsidiebudget van ongeveer 200.000 euro.

Op basis van die overeenkomst heeft was het VJF in de loop van 2019 begonnen met de voorbereiding van een subsidiereglement, rekening houdend met het vooropgestelde budget en de timing (volledige afronding eind 2020).

In november 2019 besliste de nieuwe Vlaamse Regering echter om in haar begroting voor 2020 geen middelen meer voor het Vlaams Journalistiek Fonds of voor subsidies voor innovatieve journalistieke projecten te voorzien.

Daarmee kwam dit ontwerp-subsidiereglement te vervallen. Met het oog op mogelijke beleidsvoorbereiding, -evaluatie of -reflectie in de toekomst, publiceren we het daarom vrijblijvend als non-subsidiereglement, naar analogie met een 'non-paper'.

Toelichting bij enkele keuzes in het non-subsidiereglement

Voor wie?

We opteerden er bewust voor om de regeling deze keer toe te spitsen op **reeds bestaande (nieuws)organisaties**. Enerzijds op relatief kleine nieuwsmedia. Anderzijds op relatief kleine organisaties of bedrijven die iets ontwikkelen voor een bestaand nieuwsmedium, waarmee ze wel al een akkoord moeten hebben.

Door het beperkt beschikbare budget én de krappe timing mikten we immers op relatief kleine, kortlopende projecten, die snel opgestart kunnen worden en ook snel operationele resultaten kunnen bereiken. Dat is moeilijker voor totaal nieuwe organisaties, of voor nieuwe projectideeën waarbij er nog geen bestaand nieuwsmedium is betrokken.

Bovendien wezen we er in ons [memorandum](#) al op dat het niet de bedoeling van een ondersteuningsbeleid kan zijn dat kleine en/of beloftevolle initiatieven telkens uitdoven of noodgedwongen stoppen en plaats moeten maken voor gelijkaardige nieuwe projecten die weer van nul beginnen.

De hoofddoelstelling van dit ondersteuningsbeleid is een divers, kwaliteitsvol en toekomstgericht journalistiek landschap in Vlaanderen, en journalistiek is niet zomaar schaalbaar.

We spitsten deze regeling ook toe op **kleinere nieuwsmedia**, omdat het vooropgestelde beschikbare subsidiebudget nu eenmaal zeer beperkt was, en je daarom meer 'marginale winst' bereikt door kleinere organisaties te steunen. Bovendien is een van de beleidsdoelstellingen om de mediaconcentratie tegen te gaan en meer diversiteit in nieuwskanalen te stimuleren. Grotere nieuwsmediabedrijven kunnen echter ook een rol spelen in deze subsidieregeling, namelijk als incubator van een klein bedrijf dat een innovatief journalistiek project wil ontwikkelen.

Maximale subsidie?

We stelden in het subsidiereglement geen maximaal subsidiebedrag per project voorop. Nochtans is dat een vraag die aanvragers bij het opstellen van hun dossier ons geregeld stellen. Bovendien was het vooropgestelde totaal beschikbare subsidiebudget beperkt (€ 200.000). De ervaring leert ons echter dat wanneer je een bepaald bedrag vooropstelt, aanvragers hun projectdossier en budget daar (al dan niet onwillekeurig?) naar gaan richten. Wij willen echter dat de aanvragers vertrekken vanuit een welbepaald idee en een sterk plan om dat idee te realiseren, en op basis daarvan een realistisch budget uitwerken om dat plan uit te voeren. Als je een maximaal te krijgen subsidiebedrag vooropstelt, zie je vaak dat het omgekeerde gebeurt: organisaties maken een projectidee voor een bepaald bedrag.

Timing: retroplanning

Aangezien de Samenwerkingsovereenkomst liep tot en met 2020, gingen we er voorzichtigheidshalve van uit dat het hele proces moest zijn afgerond tegen 31 december 2020. Dit is daarom de retroplanning die wij hadden vooropgesteld:

- 21/12/2020: indienen inhoudelijke en financiële eindrapportering van de subsidieregeling door het VJF bij de overheid
- 14/12/2020: afsluiten verwerking door het VJF van de door de ondersteunde projecten ingediende werkingsverslagen en afrekeningen
- 23/11/2020: deadline voor de projecten om werkingsverslag en afrekening in te dienen
- 9/11/2020: uiterste einddatum ondersteunde projecten
- april 2020: startdatum ondersteunde projecten
- eind maart 2020: ondertekening subsidiecontracten
- midden maart 2020 (minimaal 2 maanden na de aanvraagdeadline): juryvergadering
- 13/01/2020: deadline om aanvraagdossiers in te dienen
- december 2019: infosessie en/of individueel pre-application advice
- 18/11/2019: publicatie subsidiereglement (+ formulieren + FAQs)

[Nut en nood van een subsidie voor journalistiek?](#)

Waarom moet journalistiek überhaupt financieel ondersteund worden, en waarom met overheidsgeld?

Welke duurzame effecten kan je bereiken met een eenmalige korte projectsubsidie? Is er niet meer nood aan een structurele ondersteuning?

Die (terechte) vragen heeft het VJF al proberen te beantwoorden in zijn [memorandum](#), of respectievelijk [hier](#) en [hier](#).

Non-subsidierereglement